

Forslag til tema for masteroppgaver i landbrukspolitikk 2020

Strategier for økt matsikkerhet

Pandemien har ført til en diskusjon om matvareberedskapen i Norge, med forslag om økt innenlandsk produksjon og etablering av kornlagre. Det vises til at under 50 prosent av matvareforbruket blir produsert i Norge (sjølforsyningsgrad). Samtidig produseres det store mengder fisk i Norge, og hvis denne maten inkluderes kan neste 90 prosent av matforbruket dekkes av mat som er produsert i Norge (dekningsgrad). Både sjølforsyningsgrad og dekningsgrad er basert på det kostholdet vi har i dag, og ikke hva vi trenger eller er i stand til å produsere i en krisesituasjon. Dette betyr at de egentlig ikke er mål på matsikkerhet, og at det er flere ulike strategier som må tas i betraktning når man skal diskutere matvareberedskapen i et land. Strategiene omfatter løpende produksjon, handel og handelsavtaler, sikring av produksjonsgrunnet, evnen til omstilling av produksjonen, og evnen til å endre forbruket ved en krise. De to siste strategiene vil være spesielt viktige hvis forsyningene fra utlandet skulle stoppe opp.

Aktuelle spørsmål:

1. På hvilken måte virker innenlandsk produksjon og handel med utlandet inn på matvareberedskapen i et land som Norge?
2. Hvilke sammenfall og motsetninger kan det være mellom nærings- og forbrukerinteresser når det gjelder matsikkerhet?
3. Hvordan kan en felles strategi for blå og grønn sektor være et bidrag til økt matsikkerhet?
4. På hvilken måte kan regionale matvaremarkeder, som f.eks. de nordiske landene, danne en basis for matvareberedskapen i et land som Norge?

Kontaktperson: Eystein Ystad, tlf: 91329168, epost: eystein.ystad@nmbu.no

Landbruk og klima

Våren 2020 ble Klimakur 2030 presentert som et kunnskapsgrunnlag for mulige tiltak for å redusere klimagassutslippene fra landbruket. Landbruket står for 12 prosent av de samlede klimagassutslippene i Norge. Tiltaket med størst effekt å redusere forbruket av rødt kjøtt, som av landbruksnæringa blir avvist som et aktuelt tiltak. Begrunnelsen er at en reduksjon av den grovfôrbaserte produksjonen kan få konsekvenser for målene om økt produksjon på norske ressurser og landbruk over hele landet. Samtidig utgjør utslippet fra den grovfôrbaserte melke- og kjøttproduksjonen 70 prosent av de samlede utslippene fra landbruket. Ut fra prinsippet om at forurenser skal betale blir det paradoksalt hvis den produksjonen som står for den største delen av landbrukets klimagassutslipp og som mottar mest subsidier, og samtidig gir negative helseeffekter, skal unntas fra tiltakslisten. Landbruksnæringa mener likevel at produksjonsstrukturen og fordelingen ikke skal røres, og i stedet skal landbruket bidra til å nå målet om en reduksjon på 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter gjennom å endre og forbedre driftsmåtene.

Aktuelle spørsmål:

1. I hvilken grad er tiltakene i henholdsvis klimakur og landbrukets klimaplan realistiske? Hvilke forutsetninger må i så fall være tilstede?

2. Hvilke argumenter finner for at landbruket eventuelt skal få et unntak fra prinsippet om at forurensere skal betale?
3. Finnes det måter å redusere produksjonen av rødt kjøtt og samtidig beholde produksjonen i distriktene?
4. Hvilken type virkemidler (avgifter, forbud, tilskudd, kunnskap og opplysning) vil være mest effektive for å redusere klimagassutslippene, og samtidig bidra til å skjerme vitale deler av det norske landbruket?

Kontaktperson: Eystein Ystad, tlf: 91329168, epost: eystein.ystad@nibio.no